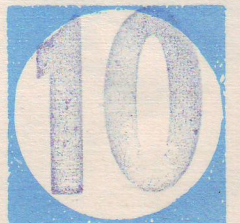

Hlavní kapitánát vodních skautů

KAPITÁNSKÁ POŠTA

OBĚŽNÍK VODNÍCH
SKAUTŮ A SKAUTEK
ROČNÍK ČÍSLO

Všem vodním skautkám a skautům.

Jako autor úvodního článku Kapitánské Pošty číslo 1 v roce 1968 jsem povinen se s Vámi rozloučit v tomto 10. čísle Kapitánské Pošty v roce 1970. Dnem 31. srpna 1970 končí činnost Ústřední rady českého Junáka i obou Náčelnictev. Hlavní Kapitanát vodních skautů jako metodická skupina Náčelnictva, z jehož pověření pracoval, v důsledku toho tímž dnem končí svoji činnost.

Používaje této poslední příležitosti, musím Vám všem vedoucím oddílů i všem vodním skautkám a skautům poděkovati za Vaši dobrou práci, jejíž nejlepším vysvědčením byly Vaše letošní tábory, ať stálé nebo putovní. Jejich skutečně velmi dobré provedení dalo dětem prožítí radostné chvíle v přírodě, naučilo je přírodu milovat a ji ochraňovat. Utužilo zdraví mládeže, naučilo ji na táboře pracovati, překonávati nepřízeň počasí i různé přírodní překážky a táborový život stmelil mládež do družných a ukázněných kolektivů. Zařazením různých her a soutěží, zařazením závodů v přírodě s různými vložkami zálesáckými a bojovými jste podnítili mládež ku snaze podávati ty nejlepší výkony duševní i tělesné, takže jsou dány veškeré předpoklady, aby se z nich stali občané zdraví a silní, schopní plniti se zdarem veškeré životní úkoly.

Vodácký sport, jehož jste byli v junáckém hnutí nositeli, Vám umožnil poznati přírodu trochu z jiné stránky než mají možnost ostatní. Poznali jste krásy proudících řek, tichých vod rybníků a jezer a velikost vodních ploch našich přehrad. Voda Vám odhalila svoji tajemnou krásu a voda Vám ukázala také svoji sílu. Její krásu povznášela Vašeho ducha a její síla zocelovala Vaše těla. Kdo jednou propadl kouzlu našich řek a jezer, zůstává vodě věrný navždy.

Skončením práce Hlavního Kapitanátu vodních skautů nekončí Vaše práce. Láska k dětem pevně zakotvená ve Vašich srdcích Vás povede dále ve Vašem životě, abyste vychovávali další generace mládeže, lepší a zdravější pro náš milovaný národ. Děti jsou nadějí vlasti a proto neustávejte ve své práci s nimi. Mějte vždy na paměti, že jaké budou ony, takový bude náš národ, že v dětech nám jednou dorostou jedinci, kteří budou život našeho lidu řídit a rozhodovati o jeho

osudu. Vychovávejte mládež k úctě k slavným dějinám našeho národa, vychovávejte ji k jeho lepší budoucnosti.

Nakonec se obracím na všechny kapitánky a kapitány, abych jim poděkoval za jejich obětavou práci s dětmi, kterou nezištně konali často za nepříznivých podmínek a vždy na úkor svého soukromého života. Nikdy jste nečekali na odměnu a uznání a přece jste vytrvale pracovali. Vaše práce odměněna ani býti nemůže, protože odměna přerůstá rámeček možností, ale protože jste skromní, přijměte aspoň moje poděkování a plné uznání Vaší práce. Odměnu máte v mládeži a ve vlastním vědomí dobře vykonané práce a mohu Vám všem odpovědně říci, že jste pracovali velmi dobře.

Hlavní Kapitanát končí jako metodická skupina Náčelnictva svoji práci, dostáváte poslední výtisk Kapitánské Pošty a jménem HKVS Vám všem přeji mnoho úspěchů ve Vašem soukromém životě i ve Vaší další práci s mládeží.

Láska k dětem a služba vlasti bude dále řídit Vaše kroky životem.

S junáckým pozdravem
"Buď připraven"

Štok, hlavní kapitán

x - x - x - x - x

Bratr Josef Heřmánek, člen HKVS:

Letní tábory 1970

S velkou radostí se chápu pera, abych se s Vámi všemi, drazí bratři a milé sestřičky, rozdělil o krásný a uspokojivý pocit posledního vykonaného dobra v hlubokém smyslu skautského slibu a zákona.

Z pověření Hlavního Kapitanátu vodních skautů a skautek mám přijatý úkol zhodnotit letní stanové tábory 1970 našich rojů světlušek-žabiček, smeček vodních vlčat, oddílů vodních junáků-skautů a vodních skautek. V samém úvodu tohoto článku se vrátím zpět k III. srazu kapitánů a přístavných přístavů a oddílů vodních skautů ve Světlé nad Sázavou v dubnu letošního roku. Všichni účastníci to-

hoto překrásného setkání opravdových bratrů a sester si jistě rádi se mnou zavzpomínají na krásná a moudrá, tak lidsky prostá slova bratra hlavního kapitána Josefa Štoka, která pronesl na závěr srazu kapitánů a přístavných v rytířském sále romantického zámku.

S projevem hrdoosti můžeme již dnes říci, že jsme jeho nabádací slova - části věnované přípravě letošních letních táborů - stoprocentně splnili a naplnili činy. Nebylo roje světlušek-žabiček, nebylo smečky vodních vlčat, nebylo jediného oddílu vodních junáků-skautů a skautek, který by pečlivě nepřipravil svůj letní stanový tábor. Všichni vůdcové, kapitáni a kapitánky se svými přístavnými, lodivody a kormidelníky - kormidelnicemi chápali přípravu a provedení letních stanových táborů jako jednu z posledních úloh junáckého a skautského hnutí v Českých zemích a proto se staly letní stanové tábory 1970 symbolem radosti a tajů junáckého a skautského dětství.

Navštívil jsem již v roce 1969 několik letních stanových táborů vodních skautů a skautek, abych si mohl dovolit srovnání s úrovní a náplní letošních letních stanových táborů. Měl jsem to štěstí shrnout hladné poznatky všech mých spolubratrů a sester z náčelnictev obou kmenů a hlavně našeho Hlavního Kapitanátu vodních skautů a skautek z návštěv letošních letních stanových táborů rojů světlušek-žabiček, smeček vodních vlčat, oddílů vodních skautů a skautek, porovnat je s vlastními zjištěními a dnes je publikovat.

S klidným svědomím a zcela popravdě lze o letošních stanových táborech prohlásit, že úrovní příprav, organizačně-technického zajištění a vysokou skautskou náplní a programem mnohonásobně předčily úroveň letních stanových táborů roků 1968 a 1969. Nebojím se dokonce říci i úroveň většiny letních stanových táborů poválečných let.

Jeden, dříve narozený přední skautský činovník mi v rozmluvě řekl zajímavé poznání odpovídající pravdě a skautským přirozeným vlastnostem. Onen bratr, který stál u kolébky českého skautingu, konstatoval, že po celé uplynulé období umělého umrtvení skautingu u nás do doby znovuzkříšení v roce 1968 se museli skautští činovníci a řadoví skauti a skautky soustavně sebevzdělávat ze všech možných dostupných pramenů, vědeckých poznatků a odborné literatury domácího i zahraničního původu bez rozdílu, z které části rozděleného světa pocházejí, když úrovní vedení rojů, smeček a oddílů dosáhli světové špičky a předčili dřívější skautské vůdce a kapitány.

Velká většina oddílů vodních skautů a skautek uposlechla dobře míněné rady Hlavního Kapitanátu vodních skautů a skautek, slov

hlavního kapitána a uspořádala putovní tábory na lodích na našich překrásných řekách Lužnici, Vltavě, Otavě, Ohři a dalších řekách Čech a Moravy. Mnoho oddílů vodních skautů a skauetek promyšleně kombinovalo stálé stanové letní tábory s putovními tábory nebo několikadenními sjezdy blízkých řek. Všechny tyto putovní tábory splnily své poslání poznání skautského přátelství - bratrství a sesterství v těžkých a namáhavých podmínkách denních několikakilometrových sjezdů dravých řek, měly vysokou kulturně-poznávací hodnotu a rozhodně zůstanou našim svěřencům, našim malým bratříčkům a sestřičkám pestrostí dojmů nezapomenutelným skautským zážitkem na celý jejich další život.

Přestože se úmyslně vyhýbám přímému jmenování a konkrétnějšímu hodnocení putovních táborů některých oddílů vodních skautů a skauetek, které jsem sám viděl na našich čarovných řekách půvabné jihočeské krajiny, aby neukřivdil těm oddílům, jejichž putovní tábory jsem neviděl a nemohu je proto objektivně srovnávat a hodnotit, chci zde porušit tuto svou snahu uvedením dvou příkladů.

Zejména mě zaujal promyšlený program putovního tábora oddílů vodních skautů a vodních skauetek z Tábora, kteří pod vedením bratra Vacíka jeli Vltavu v horním a středním úseku. V rámci hodnotné skautské a vodácké teorie i praxe navštívili táborští skauti a skautky divadelní představení v letním hradním divadle v Českém Krumlově a prohlédli si jedinečné sbírky českobudějovického muzea.

Obdobně velmi dobrý denní program měli vodní skauti z Nového Města nad Metují. Tento oddíl v rámci programu putovního tábora, podobně jako celá řada dalších oddílů vodních skautů a skauetek, navštívil IV. Lesní školu vodních skautů v Jarošlavicích nad Vltavou. Zúčastnil se táborového ohně a obohatil program večera veselými výstupy a vynikajícím zpěvem. Ráno po snídani a za letních pytlů se s lesoškoláky skautsky rozloučili. Tím překvapivější bylo pro všechny posluchače a instruktory lesní školy vodních skautů, když z řečiště přejezdné Vltavy slyšeli typické povely kornidelníků nabádající členy mužstva - posádky k jednotnému záběru. Všichni zvědavě přihlíželi, proč se lodi vodních skautů z Nového Města nad Metují rvou s dravým proudem, proč pádlují proti toku řeky, proč nejedou svým určeným směrem po vodě do Týna nad Vltavou. Odpověď zvědavcům tu byla opravdu brzy. Lodi nad táborem lesní školy prudce otočily a již tu byly různé povely k pozdravu pádlem. K pozdravu československé státní vlajky a vlajky Hlavního Kapitanátu vodních skautů, třepetajících se v ranním větru na mohutném lodním stožáru. Bylo nám všem věru smutno, poslední poz-

drav novoměstských, poslední pocta milovaným vlajkám. V očích kapitánů, lesoškoláků i instruktorů se leskly namnoze slzy. Dík Tobě, bratře Baloo, za tak dobrou skautskou ideovou výchovu.

Putovní tábory vodních skautů a skautek jasně prokázaly kvalitativní růst v našich oddílech. Prokázaly vynikající zvládnutí vodáckého výcviku, ukázaly dostatečnou tělesnou připravenost a duševní, morálně-volní výchovu. V tvrdé škole námahy a odvahy vznikla stovka pevných přátelství na celý další život na principech skautského bratrství a sesterství. Radostným zjištěním byl i již dostatečný lodní park, kde pramice zatím stále zůstávají základem.

Jistě by bylo nesprávné opomenout v tomto hodnocení tábory stálé. Stovky stálých stanových táborů, vybavených řadou výborných táborových staveb, převážně vázaných, si plně zasluhují, abych se o nich také zmínil. Bylo jich moc po celé té krásné české zemi. Bylo jich více než kdy předtím pro radost dětí. Viděl jsem překrásně vedené tábory světlušek-žabiček, vodních vlčat, vodních skautů a skautek. Viděl jsem obrovské úsilí vůdců, kapitánů, táborových kapitanů a oldskautů připravit dětem nezapomenutelné zážitky skautského táborového prostředí. Pestrůst denních programů byla fantastická a úchvatná. Skautská teorie a praxe střídala výuku plavání, výcvik na lodi bojové hry, dovádivé a skotačivé hry, velké poklady, lov velryb, loď sledů, kopaná či vybíjená. lehkou atletiku. Ve většině táborů nechyběla letos vývěsní tabule - oznamovatel s výsledky táborové olympiády. Bodovalo se, soutěžilo se. Jednotlivci, družiny či celé oddíly. Vyhrávalo se, aby se zase jindy prohrávalo, prostě jako v běžném životě. Úspěchy střídají neúspěchy. Jen uspokojení zůstává vždy z dobře vykonané práce, ze započatého zdárného díla. Skládaly se stupně zdatnosti, odborné zkoušky, lovily se Tři orlí péra. Vařilo se, smažilo se, každý vlastníma rukama a proto to bylo tak dobré, chutné, chutnější než doma u maminky či babičky.

Když nastala noc, rozhořely se stovky táborových ohňů se zábavným programem, s výstupy a zpěvem, táborovými karnevaly nebo zase s vážnou a slavnostní náladou. Na ty druhé, vážné se nikdy nezapomíná. Byly to slibové táborové ohně rostomilých světlušek-žabiček, ježatých vlčat, statných junáků-skautů a citově vedených skautek. Slibový táborový oheň spolu s posledními zbytky uhlíků zůstanou navždy hluboce ukryty v srdci nás všech. Slibové odznaky světlušek, vlčat či junáků a skautek svědectvím pro všechny další generace našich dětí, symbolem skautské etiky.

Dohasl poslední táborový oheň, jeden z tisíců. Naposledy pomalu, důstojně sjela československá a oddílová skautská vlajky z lod-

ního stožáru po lanoví, zazněly poslední jasné povely bratrů vůdců-kapitánů, sester vedoucích-kapitánek a v šumu řek, lesů či hor zanikla poslední slova junácké hymny.

Vám, bratři a sestry, Vám skautským věrným činovníkům, patří náš dík. Dík nás malých světlušek-žabiček, nás dovádivých a hravých vlčat, nás junáků, dozrávajících mužů, nás vnitřně krásných dívek za Vaši námahu a obětavou práci pro nás všechny, bez nároku odměn a velkých slov chvály.

Děkujeme Vám, že jste nám přiblížili velkou lesní moudrost, že jste nás naučili skautsky myslet a žít, že jste nás vychovávali k morálce a mravním ideálům hrou v družině a oddílu. Děkujeme Vám všem, že jsme pod Vaším laskavým dohledem poznali principy dobra a zla, poznali tisíce upřímných přátel, bratrů a sester, spojili se v jeden velký kruh přátelství ve známení junáckého-skautského slibu, který nikdy nezcizíme.

x - x - x - x - x

Bratr Josef Štok, hlavní kapitán:

II. Lesní škola vodních skautů Jaroslavice 1970

Lesní škola se konala v době od 26. července do 9. srpna 1970 na Vltavě asi 1 km pod obcí Jaroslavice ve vybudovaném táboře 2. vod. oddílu z Prahy. Lesní škola převzala tento letní tábor již zcela vybudovaná s celým inventářem a lodním parkem, který čítal 5 pranic pro sedmičlenné posádky a jeden motorový člun. Přímo u tábora byl poměrně značný proud řeky, kde byla vybudována slalomová dráha vytýčenými brankami. V Jaroslavicích byla vorová propust po delší dobu trvání Lesní školy otevřená, takže sloužila k nácviu projíždění propustě a asi 500 m pod táborem byla již klidná voda, kde se prakticky cvičila technika pádlování, plavání a záchrana tonoucích.

Školu absolvovalo celkem 33 posluchačů. Stálý instruktorský sbor tvořilo včetně vedoucího Lesní školy 7 instruktorů a 9 instruktorů a lektorů přechodných, z nichž někteří setrvali na Lesní škole 1 až 4 dny.

Vodní poměry byly v prvním týdnu dobré, v druhém týdnu hladina Vltavy poklesla asi o 25 cm. Počasí nimo první dva dny bylo

celkem příznivé, až na několik bouřek, které však neměly na počasí vliv. Vaření prováděli instruktoři za pomoci denní služby, přičemž bylo dbáno, aby posluchači zanedbali co nejmenší počet učebních hodin.

Posluchači pocházeli oproti dřívějším Lesním školám v. s. z různých měst Čech a Moravy. Praha sama vyslala pouze tři posluchače. Vzhledem k této roztržitosti dalo poměrně hodně práce stmeliti družiny v jeden kompaktní celek, jak po stránce junácké výchovy, tak i po stránce vodáckého výcviku. Obojí nedostatek byl trvalou prací instruktorského sboru i nadšenou prací posluchačů překonán během necelých čtyř dnů. Největší zásluhu o to má dobře vedená soutěž a ctižádostivost jednotlivých družin. Tuhé boje soutěže nejlépe osvětluje následující tabulka:

- 4. den LŠ: Kajmani, Vydry, Žraloci, Pilouni, Delfíni
- 6. den LŠ: Pilouni, Kajmani, Žraloci, Vydry, Delfíni
- 9. den LŠ: Kajmani, Žraloci, Pilouni, Vydry, Delfíni
- 11. den LŠ: Pilouni, Žraloci, Kajmani, Vydry, Delfíni
- 12. den LŠ: Pilouni, Žraloci, Delfíni, Vydry, Kajmani
- 14. den LŠ: Pilouni, Žraloci, Delfíni, Kajmani, Vydry

Konečná tabulka:

1. Pilouni	200 bodů
2. Žraloci	196 bodů
3. Delfíni	185 bodů
4. Kajmani	181 bodů
5. Vydry	178 bodů

Junácký duch, dobře promyšlená soutěž, zdravá soutěživost družin vytvořilo z posluchačů v krátké době velmi dobrý pracovní kolektiv. Nároky na posluchače byly hodně vysoké, jak po stránce duševní, tak i tělesné. Posluchači pracovali průměrně denně 11 hodin. Toto vysoké zatížení posluchačů mohlo být provedeno se zdarem jen díky dobře volenému programu LŠ, kdy se pravidelně střídalo zatížení duševní se zatížením tělesným. Pravidelné zaměstnání bylo zpestřeno řadou her na suchu i na vodě, vycházkami do přírody za účelem pozorování a několika krátkými akcemi pohotovostního rázu, které vyžadovaly od jedinců i družin okamžité samostatné rozhodnutí a provedení. Řada posluchačů si před vstupem do LŠ představovala, že LŠ bude pokračování jejich letního tábora a zpočátku dosti neile nesli přesné dodržování kázně. Brzy však sami pochopili, že vyžadovaná kázeň není věc samoučelná, nýbrž že její dodržování jest podkladem pro plnění úkolů LŠ, která má prokázati, že junákům není nic nemožného. Víím z řady zkušeností z minulých LŠ, že ti posluchači, kteří v prvních dnech litovali, že se dali na takovou dřinu, později

s hrdostí vypravovali ve svých oddílech, jaké námaze byli na LŠ vystaveni a jak tuto námahu zdořali.

Instruktorský sbor tvořil jednolitý kolektiv nadšenců, snažících se dáti posluchačům ze svých bohatých vědomostí a zkušeností to nejlepší, co mohli dáti. V instruktorském sboru nebylo různosti mínění a všechny přednášky i cvičení se daly ve smyslu jednotné linie. Nároky na jednotlivé instruktory byly značné, protože mimo přednášek a cvičení konaných na LŠ chlapecké konali ještě řadu přednášek a cvičení na LŠ dívčí. Nedostatek instruktorského sboru byl, že většina nestálých instruktorů přišla na LŠ v druhé polovině jejího trvání a že někteří svými přednáškami se nedovedli přiblížit posluchačům.

Denním rozkazem číslo 3 byl den 29. července 1970 prohlášen za "Den slušnosti" s heslem "Popros a poděkuj". Tento den slušnosti si posluchači prodloužili na celou dobu LŠ. Instruktorský sbor prováděl hlavně v druhé polovině LŠ řadu testů, aby zjistil vliv junácké výchovy na posluchače. Po celkovém zhodnocení těchto testů možno odpovědně říci, že junácká výchova přináší dobré výsledky na charakterové vlastnosti členů naší organizace a vychovává v nich dobré občany státu, kteří budou s plným vědomím odpovědnosti přistupovat ku své práci ve prospěch republiky.

Provedené zhodnocení LŠ posluchači a instruktorským sborem vyznělo vesměs kladně až na obvyklé námítky, že bylo málo praxe nebo málo přednášek. Pochopitelně nelze všem vyhověti a za tento nedostatek odpovídá vedoucí LŠ, který při sestavování programu jest vázán jednak Řádem LŠ, jednak současným stupněm junácké vyspělosti posluchačů. Instruktorský sbor při svém hodnocení byl více kritičtější ku práci LŠ a jeho připomínky budou sloužiti jako podklad pro budoucí práci.

V závěru hodnocení IV. Lesní školy v. s. bych chtěl říci, že tuto LŠ pokládám za nejlepší ze všech dosud provedených LŠ vodních skautů, která jak programem, tak provedením se staví plně na úroveň všech ostatních Lesních škol. Jest pochopitelné, že tato LŠ vyžaduje větší počet instruktorů i lektorů, větší jejich pracovní vypětí posluchačů. Tato LŠ však dokázala své plně opodstatnění v rámci LŠ a svým provedením dokázala, že junákům není nic nemožné.

Na konci tohoto článku pokládám za svou povinnost poděkovati 2. přístavu vodních skautů v Praze za jejich ochotu, s jakou propůjčil svůj letní tábor IV. LŠ v. s. Položení tábora, jeho úprava a všechny táborové stavby byly skutečně vzorovou ukázkou, jak má letní tábor vodních skautů vypadati.

Bratr Ing. Zdeněk Hájek, člen HKVS:

Buďme si bratry a sestrami po celý život

Již v dětství si každý z nás hledá kamaráda nebo kamarády. Každý z nás se přirozeným způsobem snaží vytvořit společnost - partu, s kterou táhne a prožívá nejen první hry, ale i první nepříjemnosti a životní zklamání. Tyto party - družiny přetrvávají někdy i léta až do dob dospívání a někdy i déle do samého stáří. Obvykle se však členové party v těchto letech dospívání rozejdou. Me svých zaměstnání a zájmů se tvoří nové party z lidí, kteří se více stýkají.

Totéž se stává i se skautskými družinami a oddíly. Zde je však přecejeno o něco víc než jen dobrá parta. Dobré oddíly se zpravidla více stmelily a přečkaly i krizové doby. Základní tým si zůstal přes všechny nepříjemnosti života sobě věrný a oddaný. Dnes si říkáme bratr a sestra. V mnohých oddíle však to není ještě to, co by to mělo být. Za dva roky skautské činnosti se udělalo v tomto směru hodně a vztahy mezi námi se vykrystalizovaly. Vytvořily se dobré oddíly a družiny - dobré party, o které se mohou jejich členové opřít a v nouzi na ně spolehnout. Byl bych rád, kdyby těchto dobrých oddílů bylo co nejvíce. To však se pozná až časem dle starého přísloví, že v nouzi poznáš přítele. Musíme si však znovu uvědomit, že mezi námi by měl platit do všech důsledků skautský zákon - skaut je bratrem každého skauta a přítelem všech lidí dobré vůle. Poznali jsme se již natolik, že dnes můžeme být skaut skautu bratrem nebo sestrou a pomoci jeden druhému, když to bude třeba, ale hlavně včas. Vždyt mnozí mají životní těžkosti, které si sami nezavinili a potřebují třeba jen poradit. A zde může vykonat skautská parta bratrů a sester víc, než si mnozí z nás uvědomujeme.

Jdeme do dalšího života a do dalších životních problémů. Říkáme si bratře a sestro. Ale neříkejme to jen a opravdu si bratrem a sestrou buďme. Naplnme tak skautský zákon činem. Vždyt to je jedna z nejkrásnějších podstat skautingu. Navzájem si poraďme, mladší budou potřebovat snad i více, buďme jim nejen staršími bratry a sestrami, ale i otci a matkami. Buďme dále s naší mládeží, která stojí za to, abychom ji nejen radili, ale i pomohli. Musí být připravena do života alespoň tak, jako jsme byli my. K tomu Vám všem, bratři a sestry, přeji mnoho sil a radosti z úspěchů.

Z písniček IV. vodácké lesní školy:

Tři námořníci z Groix

/: Byli tři námořníci z Groix
ti pluli lodí Saint Francois.
Tralalala lá lá lalá
tralalelilá laléhiho.

/: Ti plují lodí Saint Francois :/
a mířili z Belle Ile do Groix.
Vtom silný vítr začal vát,
je nutno plachty svinovat.
Je nutno plachty svinovat,
na rahna pospěš vyšplhat.
I šplhal lodník v rahnoví,
však přitom spadl do vody.
Do vody spadl lodník ten
a klobouk po něm našli jen.
Jen jeho klobouk našli už,
od dýnky pouzdrou a pak nůž.

/Francouzská námořnická/

Neohrožená

Je jedna pěkná loď a ta je chvalně pověstná,
ta pluje z New Yorku a slove Neohrožená.

Vy chvalte si své letouny: Černocho, Ocas Vlaštovčí,

/: Však naše Neohrožená je přec všechny předčí. :/

Teď Neohrožená je v řece Mersey nahoře
a na dobrý vítr čeká, že ji vezme na moře,
však uvidíte zakrátko, až z kotviště vypluje,
/: že z Liverpoolu loď to je Bůh ji ochranuje. :/

Teď Neohrožená bude Foundlandu nablízku,
kde moře mělké je a dno je plničké písku.
Dí všechny malé rybičky, kde která tudy pluje,
/: že dobrá, pevná loď to je Bůh ji ochranuje. :/

Plujme jen

Plujme jen, plujme jen,
proti proudům všem -
vesele, vesele, vesele, vesele -
Život je jen sen.

Row, row, row the boat
gently down the stream
merely, merely, merely, merely -
life is just a dream.

/Trojhlasý kánon/

Hluboká řeka

Hluboká řeka - můj domov je nad Jordánem.

Hluboká řeka - Pane, já chtěl bych se vrátiti domů.

Ó nechte mě tam jít,

v nebes království,

v zem zaslíbenou -

ve věčný mír.

Hluboká řeka ...

/Černošský spirituál/

Houpej se, člunku malý

/: Houpej se, člunku malý,
který mě máš k domovu nést. :/
Já zřel jsem přes Jordán
a viděl jsem jak plyne,
odnáší mě k domovu zpět
a zástup andělů přicházel pak pro mě
odnésti mne k domovu zpět.
Houpej se, člunku malý ...

Když přijdete dříve,
než přijdu tam já -
vždyt vrátím se k domovu zpět -
však přátelům řekněte, že přijdu tam též,
že vrátím se k domovu zpět.

x - x - x - x - x

Zprávy z HKVS:

Dne 22. srpna 1970 se uskutečnila v Praze v budově Ústředního výboru SODL na Gorkého náměstí slavnostní schůze Hlavního kapitanátu vodních skautů a skautek. Na tuto slavnostní schůzi HKVS byli rovněž přizváni někteří krajští kapitáni a někteří význační skautští činovníci, sestry a bratři, kteří se význačně zasloužili o rozvoj vodního skautingu v Českých zemích.

Jediným bodem programu této slavnostní schůze bylo odevzdání a předání vysokých junáckých a skautských vyznamenání pozvaným sestram a bratrům. V úvodním slově zdůraznil hlavní kapitán Hlavního Kapitanátu vodních skautů bratr Josef Štok zásluhy přítomných sester a bratrů o junáckou a skautskou výchovu mládeže a nastínil historii nejvyššího skautského vyznamenání pro vodní skauty "Vyznamenání stříbrného bobra". Po úvodním projevu bratra Josefa Štoka ujal se své

čestné funkce jediný ještě žijící nositel tohoto významného vyznamenání vodních skautů "Stříbrného bobra" bratr ing. Vladimír Kazda.

Ve slavnostně vyzdobeném kinosále vlajkami Hlavního kapitánátu vodních skautů, předal 24 sestrám a bratrům "Vyznamenání stříbrného bobra", které jim udělil Hlavní Kapitanát vodních skautů se souhlasem Ústřední rady Českého Junáka jako výraz uznání za zásluhy o junáckou výchovu mládeže a za dlouholetou nezištnou a obětavou práci pro rozvoj vodního skautingu v Čechách a na Moravě.

Čtyři "Vyznamenání stříbrného bobra" z tohoto počtu 24 byly uděleny in memoriam bratrům Ing. dr. Novotnému-Duhovi, Jaroslavu Novákovi-Bratkovi, Hugo Sedláčkovi-Mindovi a Emanuelu Friedbergerovi.

Po tomto slavnostním aktu předal místostarosta Českého Junáka bratr Ing. Václav Marhoul deseti sestrám a bratrům "Junácké medaile díků", které jim předal z pověření náčelníka a náčelnice Českého Junáka za zásluhy o junáckou výchovu mládeže.

Po předání těchto vysokých junáckých a skautských vyznamenání besedovali vyznamenání bratři a sestry a vzpomínali na začátky vodního skautingu v Československu.

x - x - x - x - x

Jachting IV.

Dnes si řekneme něco o těžišti a stabilitě lodi. Stabilita je schopnost lodi vrátit se do původní rovnovážné polohy. Náklon lodi může mít různé příčiny: špatně stavěný - nésouměrný trup, špatné rozmístění zatížení posádky, vliv vln a u plachetnice tlak větru na plachtu. Stability si všímáme ve dvou rovinách, pódélné a příčné. Správná stabilita je dána těžištěm. U správně řešené lodi je těžiště váhové i tvarové na společné svislici. Nesprávnou konstrukcí lodního trupu může nastat případ, že váhové těžiště je posunuto buď k zádi nebo přídi lodi. Potom máme loď zádo- nebo přídotížnou. U malých lodí není přídotížnost na závadu, protože posádka sedí vždy v zadní části lodi a posunuje tak těžiště dozadu. Zádotížnost je však zásadní chybou.

V podélné rovině se loď za normálních podmínek nemůže převrhnout, což se už nedá tvrdit o rovině příčné. Proto si lépe všimneme příčné stability. Na příčnou stabilitu má zásadní vliv příčný profil loď, jeho velikost, váha a poloha posádky a u plachetnice tvar a velikost plachet. Největší stabilitu má takový profil, jehož těžiště je co nejnižší u hladiny. Na obrázku A vidíme tři základní tvary profilů - obdélníkový, oblý a tzv. V-profil. Všechny tři profily mají na hladině stejnou šířku a stejnou velikost ponorené plochy. Jestliže výpočtem, nebo grafickou metodou určíme těžiště jednotlivých profilů, zjistíme, že těžiště obdélníka je nejbližší hladině a je tedy nejstabilnější. Naopak trojúhelníkový profil bude velmi vratký. Je zřejmé, že každý profil má své výhody i nevýhody, proto se kombinují, aby se využilo pokud možno co nejvíce dobrých vlastností. Obrázek B nám ukazuje rovnovážný stav profilu. Váha G působí v těžišti váhové /T 1/, vztlak V v těžišti tvarového /T 2/ na společné svislici, které říkáme osa plování.

Jakmile se loď nakloní, posune se tvarové těžiště z polohy T 2 do polohy T 2'. Poloha váhového těžiště se nemění. Svislice z nového tvarového těžiště T 2' značí okamžitý směr a působíště vztlaku V proti ose plování v bodě M , který nazýváme metacentrum.

Vzdálenost metacentra od váhového těžiště je metacentrická výška Mv . Čím je metacentrická výška větší, tím je větší příčná stabilita. Je to proto, že zvětšuje-li se metacentrická výška Mv , zvětšuje se i rameno "a" silové dvojice $G=V$, jejíž točivý moment /tj. součin $G \cdot a$ / vrací loď do rovnovážné polohy.

Protože se při náklonu mění poloha tvarového těžiště, mění se i metacentrická výška a rameno vratného momentu. Se zvyšujícím se náklonem /asi do 30%/ metacentrická výška nejprve roste, ale pak prudce klesá, až při náklonu asi 45% dojde k situaci, kdy metacentrum se dostane do váhového těžiště a rameno "a" vratného momentu je nulové. To je kritický okamžik polohy loď, protože při dalším náklonu se loď již převrhne. Metacentrum kleslo pod váhové těžiště a moment dvojice sil $G: V$ na rameni "b" způsobí převržení loď.

Z těchto poznatků vidíme, že při stejné váze bude stabilnější široká loď, obdélníkového profilu, protože metacentrická výška je větší než u loď úzké a pak loď, která má váhové těžiště co nejnižší v loď.

U plachetnic má na náklon vliv nový - hlavní činitel - vítr. Většinou plachtíme na bočním větru, který má vliv na náklon loď. Loď odporuje náklonu ponorem v podélné rovině. Ponorenou plochu loď včetně ploutve a kormidla nazýváme LATERÁLEM. Těžiště laterá-

lu je na obrázku C označeno TL, těžiště plachty TP. Tlak větru i odpor vody se soustřeďují a působí právě v těchto těžištích.

Je velmi důležité, aby obě těžiště /TL a TP/ ležela při jízdě na společné svislici. Jen tehdy jede loď v žádaném směru, aniž musíme pomáhat kormidlem. Vždy se snažíme plachtit tak, abychom tuto podmínku splnili. Poznáme to podle toho, že tlak na kormidelní páku, který bývá někdy značný, zcela zmizí. Jízda na takto vyvážené lodi neunavuje, je rychlejší, protože každé vychýlení kormidla vlastně loď brzdí. Proto musíme vědět, jak těžiště při konstrukci hledat a určit, co má vliv na jejich polohu a jak můžeme jejich vzájemnou polohu měnit a tím působit na vyvážení lodi při plachtění.

Těžiště laterálu určujeme nejrychleji tak, že si nakreslíme laterál v nějakém měřítku /nejlépe 1:10/ na tvrdší lepenku a vystříháme. Špendlíkem přichytíme výstřižek k svislé ploše, od místa zavěšení spustíme olovničku /nit s nějakým těžším předmětem, který přivážeme na jeden konec nítě/, necháme ustálit a podle nítě nakreslíme na lepence čáru. Zavěšení a nakreslení čáry opakujeme ještě z dalších dvou míst. Bod, ve kterém se čáry protnou, je těžiště laterálu. Obr. D.

Těžiště plachty hledáme tak, že si opět nakreslíme na papír tvar plachty v měřítku 1:10. Těžiště plachty, která má pravidelný geometrický tvar, zjistíme některou ze školy známou konstrukcí /obr. E/. Těžiště nepravidelné čtyřúhelníkové plachty zjišťujeme tak, že ji rozdělíme, najdeme dílčí těžiště /spojnicemi os poloviny strany k protilehlému vrcholu / t_1 a t_2 a zakreslíme výšky v_1 a v_2 . Těžiště t_1 a t_2 spojíme čarou, ke které vztyčíme v těžištích kolmice. Na kolmici z bodu t_1 nanese výšku v_2 do bodu A, na kolmici z bodu t_2 výšku v_1 do bodu B. Pozor na to, že kolmice vedou na opačné strany. Spojíme koncové body A-B a v průsečíku této čáry se spojnici těžišť leží výsledné těžiště celé plachty T_p /obr. F/.

Můžeme také zvolit plachtoví složené ze dvou plachet - hlavní - vratiplachty a kosatky. Kosatka je vždy trojúhelníková, hlavní plachta buď trojúhelníková, nebo čtyřúhelníková. U tohoto oplachtění musíme určit celkové těžiště obou plachet.

Nakreslíme si opět loď i oplachtění v měřítku 1:10 a graficky určíme těžiště t_1 a t_2 každé plachty zvlášť. Zvolíme si souřadné osy x a y . Osu x vedeme rovínou vodní hladiny /vodotryskou/, osu y záďí lodi. Z přesně narýsovaného obrázku změříme délky a_1 , a_2 , b_1 , b_2 . Dále si vypočítáme plochu plachet P_1 a P_2 .

P1 je plocha trojúhelníkové plachty /kosatky/

P2 je plocha čtyřboké hlavní plachty a vypočítáme ji tak, že rozdělíme plachtu na dva trojúhelníky a jejich plochu sečteme.

Celkové těžiště plachtová T_p leží na spojnici těžišť t_1 a t_2 vzdáleno od osy y o délku a , kterou vypočteme podle vzorce:

$$a = \frac{P1 \cdot a1 + P2 \cdot a2}{P1 + P2}$$

Pro kontrolu si vypočteme výšku celkového těžiště b ze vzorce:

$$b = \frac{P1 \cdot b1 + P2 \cdot b2}{P1 + P2}$$

Ideálně by mělo ležet těžiště T_p a $T1$ na jedné svislici. Tohoto stavu se sice budeme snažit dosáhnout, ale hned si řekněme, že to jde velmi těžko, protože vzájemná poloha těžišť se za jízdy neustále mění. Podívejme se, jak se loď chová, když nejsou těžiště na jedné svislici. Mohou nastat dva případy - těžiště plachet je buď před těžištěm laterálu, nebo za ním.

V případě, kdy T_p leží před $T1$, stáčí se loď sama po větru /do závětrí/ a říkáme, že je závětrná. Závětrnost je nebezpečná vlastnost lodi, protože stáčí-li se loď po větru, dostává plachta stále více větru a lodi hrozí převržení.

Druhý případ, kdy těžiště T_p leží za $T1$, je vadou menší. Taková loď má snahu táčet příď proti větru /na vítr/ a říkáme, že je návětrná. Plachta dostává stále méně a méně větru až se vyprázdní a loď se zastaví.

Tomu všemu by se dalo odpomoci, kdyby $T1$ neměnilo během jízdy stále svoji polohu. Třením vody o trup lodi se posouvá $T1$ kupředu a loď se stává návětrnou, proto usazujeme stožár tak, aby T_p bylo před $T1$ asi o $1/10$ délky laterálu. Loď je tím teoreticky závětrná, ale při určité rychlosti se $T1$ posune dopředu a loď se vyváží.

Také těžiště plachtová je pohyblivé. Mění se různým vydutím plachty a náklonem lodi. Proto k správnému vyvážení plachetnice máme dvě základní možnosti:

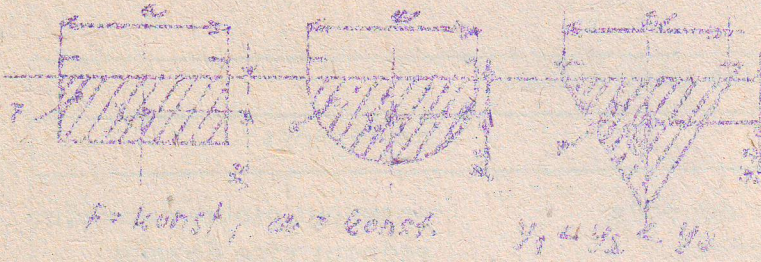
1. změnit polohu těžiště laterálu $T1$
2. změnit polohu těžiště plachtová T_p

Jak odstraníme:			
		závětrnost	návětrnost
změnou polohy těžiště:	T ₁	posunout ploutev dopředu sednout více dopředu	posunout ploutev dozadu sednout více dozadu
	T _p	posunout stožár dozadu zvětšit sklon stožáru	posunout stožár dopředu zmenšit sklon stožáru

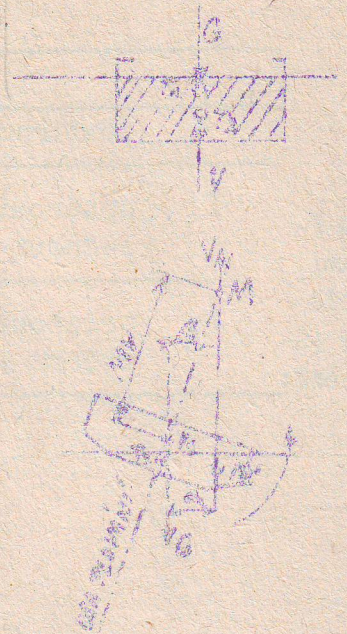
Kapitánská pošta č. 10/1970 - informační oběžník vodních skautů.
Vydává vlastním nákladem HKVS v Praze - pouze pro vnitřní potřebu.

V Praze dne 26. 8. 1970

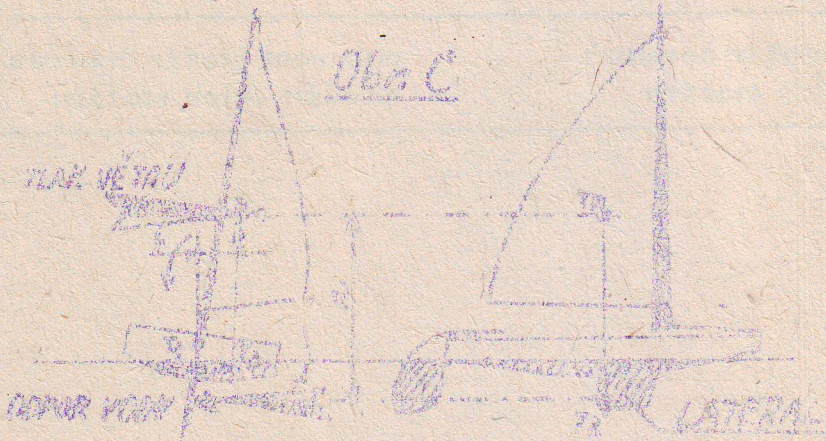
Oba A

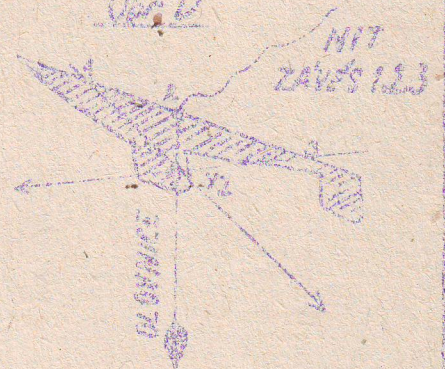
Oba B

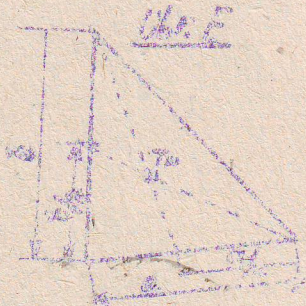
Oba C

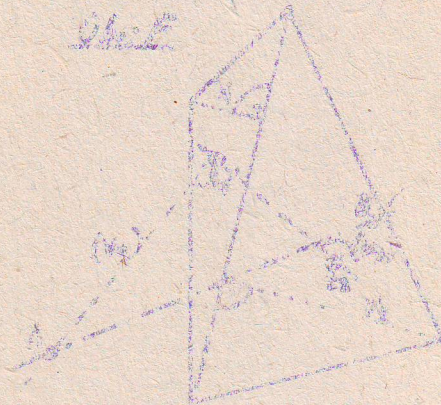
Oba D

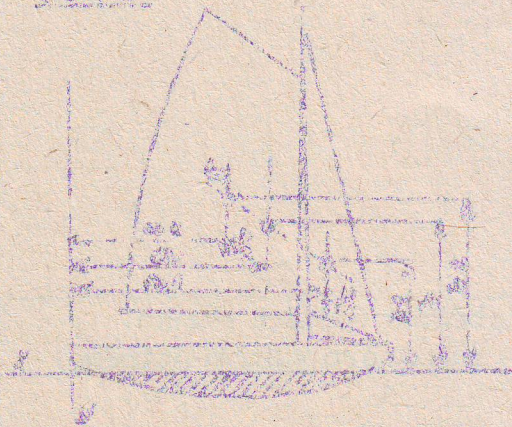
Oba E

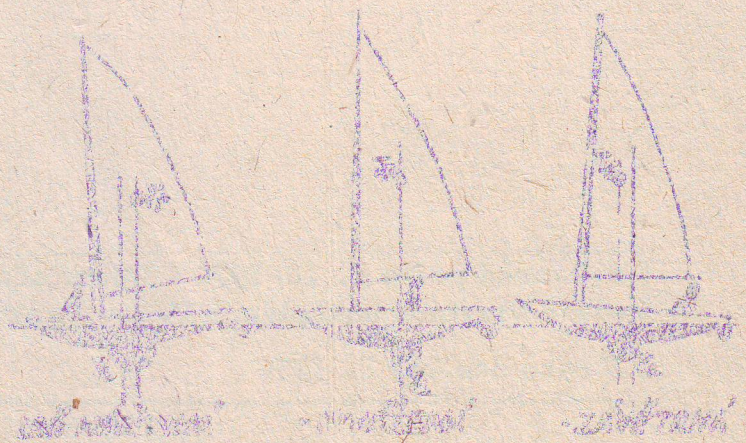
Oba F

Oba G

Oba H

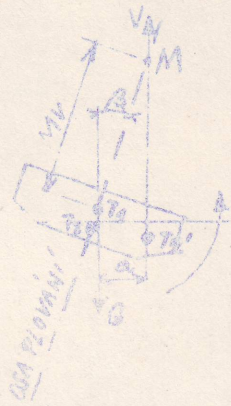
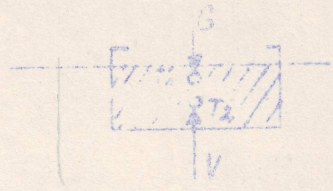

Obr. A

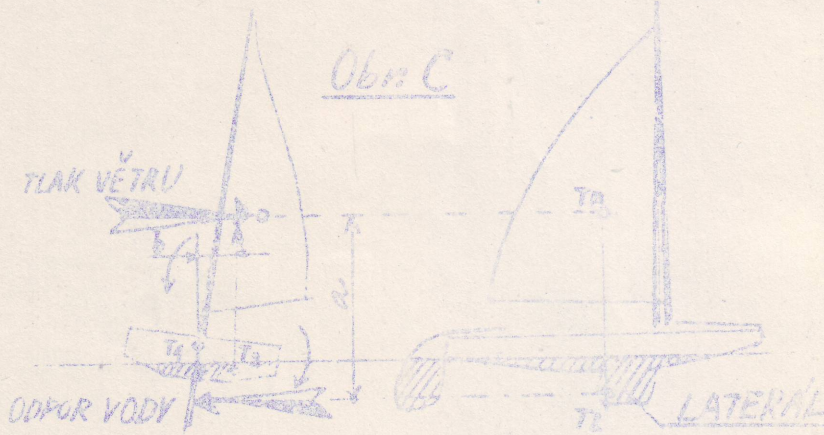

$F = \text{konst.}, a = \text{konst.}, y_1 < y_2 < y_3$

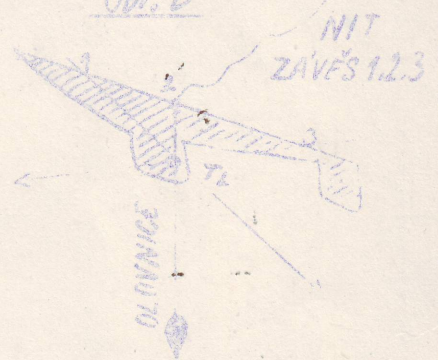
Obr. B

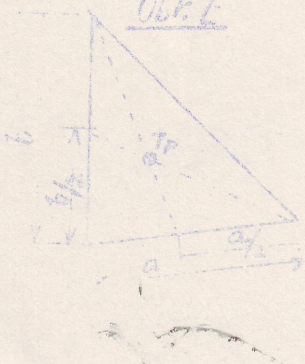
Obr. C

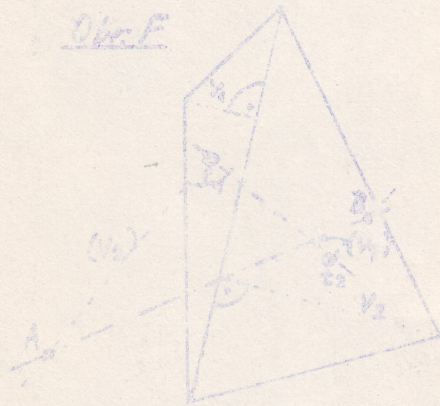
Obr. D

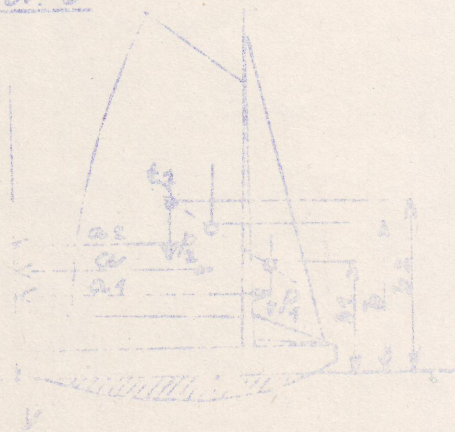
Obr. E

Obr. F

Obr. G

Obr. H

